

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslav Hükümeti arasında  
26 Şubat 1953 tarihinde Ankara'da imzalanan Ticaret ve Seyrüsefain  
Mukavelesinin kabulü hakkında kanun lâyihası ve Hari-  
ciye ve Ticaret encümenleri mazbataları .(1/607)**

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/2584, 6/1485

16 . V . 1953

**Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslav Hükümeti arasında 26 Şubat 1953 tarihinde Ankara'da imzalanan Ticaret ve Seyrüsefain Mukavelesinin kabulü hakkında Dışişleri Ve-  
kâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 10 . IV . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunul-  
ması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyihalarının ilişikleriyle birlikte sunulduğunu say-  
gılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

**ESBABI MUCİBE LÂYİHASI**

Türkiye ile Yugoslavya arasında 1936 senesinde akdedilmiş bulunan Ticaret ve Seyrüsefain  
Mukavelesinin, Yugoslavya'nın harb içindeki durumu muvacehesinde, tatbik kabiliyetini kay-  
bettüğinden, 1941 senesinde tarafımızdan feshedilmiştir.

1950 senesinde iki Hükümet arasında Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları akdi için Ankara'da ce-  
reyan eden müzakereler sırasında evvelce feshedilmiş bulunan Ticaret ve Seyrüsefain Mukavele-  
namesinin yerine kaim olmak üzere bir Modüs Vivendi imzalanmıştır.

İki memleket arasındaki ticaretin son zamanlarda inkişaf etmek istidadını göstermesi üzeri-  
ne, yeni Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları akdi için Ankara'ya gelen Yugoslav Heyetiyle bir Ticaret  
ve Seyrüsefain Mukavelesinin akdi hususunda da mutabakata varılmış ve bu konuda yapılan  
müzakereler, 26 Şubat 1953 tarihinde yeni Mukavelesinin imzasıyla neticelenmiştir.

Türkiye'nin evvelce diğer memleketlerle akdettiklerine müşâbih bulunan yeni Türk - Yugos-  
lav Ticaret ve Seyrüsefain Mukavelesinin hükümleri gereğince, iki Hükümet karşılıklı olarak,  
vergi, gümrük, nesim ve umumiyetle ticaret hususlarında yekdiğerine en ziyade müsaadeye maz-  
har millet muamelesini bahşedecektir. Ayrıca, iki memleket vatandaşları ile ticaret şirketleri,  
karşılıklı olarak, diğerinin memleketinde, memleketin mevzuatına uymak şartıyla, her nevi  
sanat ve mesleki icra edebileceklerdir.

Bundan başka, yine müteakıl olmak şartıyla, iki taraf gemilerine, diğer memlekette, vergi,  
rüsüm ve sair hususatta, millî muamele tatbik olunacaktır.

Mukavelesinde, demiryolları, posta, telgraf ve telefon, turizm hakkındaki meselelerin de iki  
taraf salâhiyetli mercilerince tanzim edileceğine dair hükümler mevcuttur.

Tasdiknamelerin teatisinden itibaren üç senelik bir müddet için akdedilmiş bulunan işbu Mu-  
kavele, taraflardan biri tarafından altı aylık bir ihbarla fesh edilebilecektir. Bu müddet

zarfında fesih olunmadığı takdirde kendiliğinden uzatılmış sayılarak ve Âkîd Taraflardan biri feshedinceye kadar meriyette kalacaktır.

Menfaatlerimize uygun mütalâa edilen yeni Türk - Yugoslav Ticaret ve Seyrüsefain Mukavelesini Yüksek Meclisin tasdikına arz olunur.

### Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No. 1/607

Karar No. 4

7. XII. 1953

#### Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslav Hükümeti arasında 26 Şubat 1953 tarihinde Ankara'da imzalanan Ticaret ve Seyrüsefain Mukavelesinin kabul ve tasdikı hakkındaki kanun lâyihası Hükümet mümessillerinin huzuru ile komisyonumuzca incelenmiştir.

Türkiye ile Yugoslavya arasında 1936 senesinde akdedilmiş bulunan Ticaret ve Seyrüsefain Mukavelesini, Yugoslavya'nın İkinci Dünya Harbi içindeki durumu karşısında tatbik kabiliyetini kaybettiği için 1941 yılında tarafımızdan feshedilmiştir.

1950 yılında iki Hükümet arasında Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları akdi için Ankara'da cereyan eden müzakereler sırasında imzalanan bir modüs vivendi bu Mukavelesinin yerine kaim olmuştur.

Son senelerde iki memleket arasında inkişaf eden ticari münasebetler yeni bir ticaret ve seyrüsefain anlaşması akdini icabettirmiş ve Ankara'da yapılan müzakereler sonunda bir Ticaret ve Seyrüsefain Mukavelesi imzalanmıştır.

Bu Mukavele ve Mukavelesinin kabul ve tas-

dikına mütedair olan kanun lâyihası komisyonumuzda incelenerek millî menfaatlerimize uygun bulunmuş ve aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Dışişleri Komisyonu

Reisi Y. Sözcü

Erzurum

B. Dülger

Ankara

S. M. Arsal

Çorum

S. Özer

İstanbul

E. Adakan

İmzada bulunamadı

İzmir

V. Mentek

Konya

Z. Ebüzziya

İmzada bulunamadı

Seyhan

R. O. Arık

Kâtip

Denizli

A. Çobanoğlu

İmzada bulunamadı

Ankara

S. Kurtbek

Hatay

A. Melek

İstanbul

N. Tılabar

İmzada bulunamadı

İzmir

C. Tunca

Manisa

S. Ağaoğlu

Trabzon

H. Saka

Ticaret Encümeni mazbatası

T. B. M. M.  
Ticaret Encümeni  
Esas No. 1/607  
Karar No. 13

8 . III . 1954

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslav Hükümeti arasında 26 Şubat 1953 tarihinde Ankara'da imzalanan Ticaret ve Seyrisefain mukavelenamesinin kabulü hakkında kanun lâiyhası ile Hariciye Encümeni raporu ilgili Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle incelendi:

Türkiye ile Yugoslavya arasında 1936 senesinde akdedilmiş bulunan Ticaret ve Seyrisefain Mukavelesi, İkinci Dünya harbi dolayısıyla tatbik kabiliyetini kaybetmiş ve 1941 yılında mukavelename tarafımızdan feshedilmiştir.

1950 senesinde iki Hükümet arasında Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesinin yerine bir Modüs Vivendi imzalanmıştır.

Memleketimizle Yugoslavya arasındaki ticaretin gittikçe artması, yeni Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları için Ankara'ya gelen Yugoslav Heyetiyle bir Ticaret ve Seyrisefain Mukavele-

namesi akdi, 26 Şubat 1953 tarihinde imzalandı.

Millî menfaatlerimize uygun bir şekilde hazırlanan, imza edilen Türk - Yugoslav Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesine ait kanun lâiyhası aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin Yüksek tasvibine arz edilmek üzere Reisliğe sunulur.

Ticaret Encümeni R.

Kütahya

H. Gedik

Kâtip

Kocaeli

Afyon K.

H. Başak

G. Yiğitbaşı

Bolu

V. Yöntem

Kütahya

N. Alkin

Bursa

H. Şaman

Yozgad

F. Erbaş

M. Muharriri

Kastamonu

Ş. Kerimzade

Ankara

S. Benli

İmzada bulunamadı

Denizli

E. Şahin

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslav Hükümeti arasında 26 Şubat 1953 tarihinde Ankara'da imzalanan Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesinin kabulü hakkında Kanun lâiyhası*

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslav Hükümeti arasında 26 Şubat 1953 tarihinde Ankara'da imzalanan Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesi kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Başvekil	Devlet Vekili	Devlet Vekili
A. Menderes	F. Çelikbaş	Celâl Yardımcı
Adalet Vekili	Millî Savunma Vekili	
O. Ş. Çiçekdağ	S. Kurtbek	

İçişleri Vekili  
E. Menderes

Maliye Vekili  
H. Polatkan

Bayındırlık Vekili  
K. Zeytinoğlu

Sa. ve So. Y. Vekili  
Dr. E. H. Üstündağ

Tarım Vekili  
N. Ökmen

Çalışma Vekili  
H. Erkmek

Dışişleri Vekili  
F. Köprülü

Millî Eğitim Vekili  
R. S. Burçak

Eko. ve Ticaret Vekili  
E. Gürel

G. ve Tekel Vekili  
E. Kalafat

Ulaştırma Vekili  
Y. Üresin

İşletmeler Vekili  
S. Yırcal

## TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE YUGOSLAV HÜKÜMETİ ARASINDA TİCARET VE SEYRÜSEFAİN MUKAVELENAMESİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yugoslav Hükümeti iki memleket arasında mevcut dostluk rabitalarını kuvvetlendirmek ve iktisadi ve ticari münasebetlerini takviye ve inkişaf ettirmek arzusu ile mütehasis olarak bir Ticaret ve Seyrüsefain Mukavelesnamesi akdine karar vermişler ve bu maksatla Murahhasları olarak :

Türkiye Cumhurreisi

Dışişleri Vekâleti Umumi Kâtip Muavini, Elçi,

Settar İksel'i

Yugoslav Halk Federatif Cumhuriyeti Reisi

Dr. Stane Pavliç'i

Tayin etmişlerdir.

Müasrünüleyhler usulüne muvafık ve muteber bulunan salâhiyetnamelerini yekdiğerine tebliğ ettikten sonra aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır.

### Madde — 1.

Âkîd Taraflar, Gümrük vergileri ve diğêr Gümrük resimleri, bu vergi ve resimlerin cibayet tarzı, gümrükleme mütaallik usul, formalite ve tekâlif, emtianın antrepolara ve gümrüklere vazı, umumiyetle gümrük muamelâtı, vergiler, emtianın ithalât, ihracat ve transitî, seyrüsefain ve umumiyetle ticaret hususlarında en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesini mütekabilen birbirlerine bahşetmeyi taahhüt ederler.

### Madde — 2.

En ziyade müsaadeye mazhar millet kaydının :

1. Âkîd Taraflardan biri tarafından hemhudut memlekete, hudut ticaretini kolaylaştırmak için bahşedilmiş veya ilerde bahşedilebilecek imtiyazlara;
  2. Âkîd Taraflardan biri tarafından akdedilmiş veya akdedilebilecek bir gümrük ittihadından müm-bais hususi müsaadelere;
  3. Türkiye'nin, 1923 te Osmanlı İmparatorluğundan ayrılan araziye bahşettiği veya ilerde bahşedebileceği hususi menfaat ve müsaadelere;
- Tatbik edilmeyeceği mukarrerdir.

### Madde — 3.

Âkîd Taraflar, karşılıklı ticari münasebetleri takviye etmek ve mütekabil ticareti genişletmek için lüzumlu tedbirleri alacaklardır.

### Madde — 4.

İki memlekette meriyette bulunan mevzuata tevfiikan, ithalât ve ihracatta tahsil olunan Gümrük vergileri ile diğêr Gümrük resimlerinden muafiyet :

- a) Yalnız ilân ve reklâm maksdiyle kullanılan emtia nûmunelerine;
  - b) Satışa arz edilmemek şartıyla, nafia işlerinin icrasında, fabrika ve imalâthaneler inşa ve montajında kullanılan alet ve makinelere;
  - c) Sergi ve panayrlara tahsis edilmiş olan eşya ve emtiaya;
- Mütekabilen tatbik edilecektir.

Madde — 5.

Âkîd Taraflardan her birinin vatandaşları, ticari şirketleri ve iktisadi müesseseleri, karşılıklı olarak, diğerinin ülkesinde, memleketin kanun ve nizamlarına uyarak, icrası memleketin kanunu ile mahallî vatandaşlara hasredilmemiş veya edilmeyecek olan her nevi sanat ve ticaret ile her hangi küçük sanat ve mesleki icra etmek hakkını haiz olacaklardır.

Madde — 6.

Âkîd Taraflardan birinin sancağını taşıyıp hamulesiz veya hamuleli olarak diğer tarafın sularına ve limanlarına girecek veya oradan çıkacak olan gemiler, hareket ve azimet mahalleri neresi olursa olsun, karşılıklı olarak, millî gemilere yapılan muamelenin aynından her hususta istifade edecekler ve millî gemilere tahmil edilen veya edilebilecek olanlardan başka, Devlet, vilâyetler, nahiyeler veya Hükümetin müsaade ettiği her hangi bir teşekkül nam ve menfaatine ve her hangi bir unvan altında istifa olunan hiçbir resim ve mükellefiyete tâbi tutulmayacaklardır.

Âkîd Tarafların limanlarında, açıkta demirleme mahallerinde, doklarında ve (havre) lerinde, gemilerin yükletilmesine ve boşaltılmasına mütaallik hususlarda, taraflardan birinin millî gemilere bahşetmiş olduğu bütün imtiyaz ve kolaylıklar, geldikleri veya gidecekleri yer neresi olursa olsun, karşılıklı olarak, diğer tarafın gemilerine dahi bahş olunacaktır.

Hamuleler - mevrit veya sevk mahalleri neresi olursa olsun - millî sancak altında ithal veya ihraç edilmiş oldukları takdirde tâbi olacakları resim ve mükellefiyetten başkasına, karşılıklı olarak, tâbi olmayacaklardır.

Yolcular ve bagajları millî sancak altında seyahat ediyorlarmış gibi muamele görecektir.

Madde — 7.

Bu Mukavelenamenin seyrüsefain hususunda müteakabilen millî muamele bahş olunmasına mütaallik ahkâmı :

1. Âkîd Taraflardan her birinin ülkesinde mer'î veya meriyete konacak kanunlarla tanzim edilmekte devam edecek olan kabotaja ve iç sularda seyrüsefaine,
2. Âkîd Tarafların karasularında ve buna muttasıl mıntakada balık avı icrasına ve limanların, açık demirleme mahallerinin ve sığ sahillerin deniz hizmetlerinin ifasına,
3. Millî deniz ticaretine bahşedilmiş veya edilebilecek olan prim ve sair şekildeki teşviklere Şâmil değildir.

Deniz hizmetleri, bu ameliyelerin karasuları dâhilinde ve Marmara Denizinde icrası takdirinde, cer, kılavuzluk, deniz yardımı ve tahlisiye icrasını ihtiva eder.

Yukardaki tadadın haricinde kalabilmiş olan istisnayı müstelzim mevaddı, karşılıklı olarak, en ziyade müstaadeye mazhar millet muamelesi tanzim edecektir.

Madde — 8.

Gemilerin tâbiyeti, bu hususta müteakabil Devletlerin salâhiyetli makamları tarafından her memleketin kanun ve nizamlarına göre verilmiş olan vesika ve şahadetnameler mucibince her İki Tarafça kabul edilecektir. Âkîd Taraflardan biri tarafından verilmiş olan hacmı istiabi ve seyrüsefere kabiliyet şahadetnameleriyle hacmı istiabiye mütaallik diğer vesikalar diğer Tarafça tanıncaktır.

Madde — 9.

İki memleket demiryolları idareleri, demiryolları münakalâtına mütaallik hususları, iltihak etmiş buldukları beynelmil mukavelenameler çerçevesi dâhilinde tanzim edeceklerdir.

Madde — 10.

Âkîd Tarafar en kısa zamanda bir hava nakliyat mukavelenamesi akdetmeyi taahhüt ederler.

Madde — 11.

İki memleket Posta, Telgraf ve Telefon idareleri, karşılıklı münasebetlerini, iltihak etmiş buldukları beynelmilel mukavelenameler çerçevesi dâhilinde tanzim edeceklerdir.

Madde — 12.

İki Tarafın salâhiyetli müesseseleri, karşılıklı turistik münakalâtı tanzim ve çoğaltmak için te-masa geçeceklerdir.

Madde — 13.

İşbu Mukavelenamenin meriyete girdiği gün, Ankara'da, 5 Ocak 1950 tarihinde imza edimiş olan Modüs Vivendinin meriyeti sona erecektir.

Madde — 14.

İşbu Mukavelename tasdik olunacak ve tasdiknameler mümkün olan süratle Belgrad'da teati edilecektir.

Mukavelename, tasdiknamelerin teatisi günü meriyete girecek ve müddeti, meriyete girdiği gündən itibaren, üç sene olacaktır.

Üç senelik müddetin hitamından evvel altı aylık bir ihbarla feshedilmedikçe, iki taraftan biri tarafından feshedilinceye kadar kendiliğinden uzatılmış olacaktır.

Bu takdirde, fesih gününden itibaren altı ay daha meriyette kalacaktır.

Yukardaki ahkâmı tatbik etmek üzere müteakabil murahhaslar işbu mukavelenemeyi imza etmişler ve mühürlemişlerdir.

26 Şubat 1953 tarihinde Ankara'da Fransızca iki nüsha olarak yapmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti  
adına  
*Settar İksel*

Yugoslavya Hükümeti  
adına  
*Dr. Stane Pavlić*



**Türkiye ile İspanya arasında münakit Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarına Ek Protokolün tasdiki hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Ticaret encümenleri mazbataları (1/620)**

T. C.

*Başvekâlet*

29 . V . 1953

*Muamelât Umum Müdürlüğü*

*Kararlar Müdürlüğü*

*Sayı : 71/2599, 6/1694*

**Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine**

Türkiye ile İspanya arasında münakit 19 Haziran 1951 tarihli Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarına ek Protokolün tasdiki hakkında Dışişleri Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 9 . V . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâ-yihaları ilişkileriyle birlikte sunulmuştur.

Sözü geçen Protokolün, 5949 sayılı Kanunla müddeti uzatılan 4582 sayılı Kanunun verdiği salâhiyete istinaden İcra Vekilleri Heyetince 9 . V . 1953 tarihli ve 4/714 sayılı kararname ile tasdik edilmiş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

*A. Menderes*

**ESBABI MUCİBE LÂYİHASI**

Memleketimizle İspanya arasındaki ticari mübadeleler 19 Haziran 1951 tarihli Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile tanzim edilmektedir

Mer'î Ticaret Anlaşmasına ekli listelerle karşılıklı olarak 8 700 000 liralık bir mübadele hacmi tesbit edilmekte, Ödeme Anlaşmasında ise 50 000 dolârlık karşılıklı bir kredi marjı derpiş edilmektedir.

Bu Anlaşmaların bir buçuk senelik tatbikatı esnasında iki memleket arasındaki ticari mübadeleleri geliştirmek bakımından istenen neticeye tam olarak varılmadığı görülmüştür. Filhakika 1952 yılı içinde İspanya'ya 2 680 164 liralık ihracat yapılmış ve bu memleketten 1 189 789 liralık mal ithal edilmiştir.

İki memleket arasındaki ticari mübadelelerin tezyidini arzu eden Hükümetimizin İspanyol makamları nezdindeki teşebbüsleri müspet şekilde karşılamak, Ankara'ya gelen İspanyol Heyetiyle cereyan eden müzakereler sonunda adı geçen Anlaşmalara ek olarak 8 Nisan 1953 tarihli Protokol imzalanmıştır.

Bu Protokole göre İspanya Hükümeti Türkiye'den 200 000 ton buğday satın alacak ve bunun bedelinin yarısını serbest dövizle veya Avrupa Tediye Birliğine dâhil memleketlerden birinin parasıyla, diğer yarısını ise Türk - İspanyol kliring hesabı kanalıyla ödiyecektir.

19 Haziran 1951 tarihli Türk - İspanyol Ticaret Anlaşmasına ekli, İspanya'nın Türkiye'ye ihraç edeceği malları gösteren, (E) listesi iki memleket arasında tesis edilen yeni mübadele hacmine uygun olarak değiştirilmiş, ayrıca Ödeme Anlaşmasının 4 nci maddesinde zikredilen karşılıklı kredi haddi Protokolün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 180 günlük bir müddet için 3 000 000 dolara çıkarılmış, bu müddetin sonunda ise 1 500 000 dolâr olarak tesbit edilmiştir.

200 000 ton buğdaya ait satış mukavelesinin imzası tarihinde yürürlüğe girecek olan işbu Pro-

tokol, Ticaret Anlaşmasının 8 nci maddesinde kabul edilen fesih ve temdit imkânlarını aynen haiz olarak 30 Haziran 1954 tarihine kadar yürürlükte kalacaktır.

Bu Protokolde kararlaştırılan esasların memleketimizin menfaatlerine uygun ve İspanya ile aramızdaki ticari münasebetleri geliştirecek mahiyette mütalâa edildiğinden Protokol ve Eki liste Büyük Millet Meclisinin yüksek tasdıkına sunulur.

### Hariciye Encümeni mazbatası

*T. B. M. M.*  
*Hariciye Encümeni*  
*Esas No. 1/620*  
*Karar No. 9*

21 . XII . 1953

#### Yüksek Reisliğe

Türkiye ile İspanya arasında münakit 19 Haziran 1951 tarihli Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarına ek olarak Ankara'da 8 Haziran 1953 tarihinde imzalanan Protokol ve ekinin tasdıkı hakkında Hükümetçe sevk olunarak komisyonumuza havale edilmiş olan kanun lâiyhası komisyonumuzun 10 Aralık 1953 tarihli toplantısında incelenmiştir.

Bu incelenme sonunda : Milli menfaatlere uygunluğu görülen mezkûr Protokol ile ekinin kabul ve tasdıkı ittifakla tasvip olunmuştur.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Dışişleri Ko. Reisi Y.

Sözcü	Kâtip
Erzurum	Denizli
<i>Bahadır Dülger</i>	<i>A. Çobanoğlu</i>
Ankara	Ankara
M. F. Fenik	<i>S. Kurtbek</i>

İmzada bulunamadı

Balikesir	Bursa	Çorum
<i>E. Budakoğlu</i>	<i>H. Köymen</i>	<i>S. Özer</i>
İzmir	İzmir	İzmir
<i>C. Baban</i>	<i>V. Menteş</i>	<i>C. Tunca</i>
	Manisa	
	<i>S. Ağaoğlu</i>	



**Ticaret Encümeni mazbatası**

**T. B. M. M.**

**Ticaret Encümeni**

**Esas No. 1/620**

**Karar No. 14**

**8 . III . 1954**

**Yüksek Reisliğe**

Türkiye ile İspanya arasında münakit 19 Haziran 1951 tarihli Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarına ek Protokolün tasdiki hakkında kanun lâyihası ile Hariciye Encümeni raporu ilgili Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle incelendi:

Bu Protokolde kararlaştırılan esasların memleketimizin menfaatlerine uygun ve İspanya ile aramızdaki ticari münasebetleri geliştirecek mahiyetteki Protokol ile Ekinin kabul ve tasdiki ittifakla tasvip olunmuştur.

Umumi Heyete arz edilmek üzere Yüksek

Reisliğe sunulur.

Ticaret Encümeni Reisi

Kütahya

*H. Gedik*

Kâtip

Kocaeli

*H. Başak*

Ankara

Salâhattin Benli

İmzada bulunamadı.

Antaya

*N. Ş. Nabel*

Erzurum

*S. Başak*

Mazbata Muharriri

Kastamonu

*Ş. Kerimzade*

Afyon K.

*G. Yiğitbaşı*

Ankara

*H. Bulgurlu*

Bursa

*H. Şaman*

Kütahya

*M. Alkin*

**HÜKÜMETİN TEKLİFİ**

*Türkiye ile İspanya arasında münakit 19 Haziran 1951 tarihli Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarına ek Protokolün tasdiki hakkında kanun lâyihası*

**MADDE 1.** — Türkiye ile İspanya arasında mer'i 19 Haziran 1951 tarihli Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarına ek olarak 8 Nisan 1953 tarihinde Ankara'da imzalanan Protokol ve eki tasdik edilmiştir.

**MADDE 2.** — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

**MADDE 3.** — Bu kanunun hükümlerini ic-  
raya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

**Başvekil**

*A. Menderes*

Devlet Vekili

*C. Yardımcı*

Devlet Vekili

*F. Çelikbaş*

Adalet Vekili

*O. Ş. Çiçekdağ*

Millî Savunma Vekili

*S. Kurtbek*

Dışişleri Vekili

*F. Köprülü*

Millî Eğitim Vekili

*R. S. Burçak*

Ekonomi ve Ticaret Vekili

*E. Güreli*

Güm. ve Tekel Vekili

*E. Kalafat*

Ulaştırma Vekili

*Y. Üresin*

İçişleri Vekili

*E. Menderes*

Maliye Vekili

*H. Polatkan*

Bayındırlık Vekili

*K. Zeyinoğlu*

Sa. ve So. Y. Vekili

*Dr. E. H. Üstündağ*

Tarım Vekili

*N. Ökmen*

Çalışma Vekili

*H. Erkmen*

İşletmeler Vekili

*S. Yırcalı*

19 HAZİRAN 1951 TARİHLİ TÜRK - İSPANYOL TİCARET VE ÖDEME ANLAŞMALARINA  
EK PROTOKOL

Türkiye Hükümeti ile İspanya Hükümeti, iki memleket arasındaki ticari mübadeleler hacmini artırmak gayesiyle aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır :

1. İspanya Hükümeti veya yetkili Ajansı, fiyat üzerinde anlaşmak şartıyla, Türkiye'den 200 000 ton buğday satınalacaktır. Bu 200 000 ton buğdayın bedeli aşağıdaki şekilde ödenecektir :

a) Bahis mevzuu buğdayın bedelinin % 50 si İspanya Hükümeti tarafından serbest dövizle veya Avrupa Tediye Birliğine dâhil memleketlerden birinin parasıyla, işbu memleketin mezkûr meblâğı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının ahdi hesabına transfer etmek hususunda ki, muvafakti elde edilerek, ödenecektir.

b) Bahis mevzuu buğday bedelinin % 50 si İspanyol Hükümeti tarafından 19 Haziran 1951 tarihli Türk - İspanyol Ödeme Anlaşmasının 1 nci maddesinde zikredilen hesaba yatırılacaktır.

2. 19 Haziran 1951 tarihli Türk - İspanyol Ticaret Anlaşmasına ekli «E» listesinin yerine bu Protokole ekli muaddel «E» listesi ikame edilecektir.

3. Her iki Hükümet, zikri geçen Kliring hesabında mevcut imkânları nispetinde, yukarda mezkûr buğday bedelinin % 50 sini nazarı itibara alarak, «E» ve «T» listelerinde bulunan malların ithalini kolaylaştıracaklardır.

4. Yürürlükteki Ödeme Anlaşmasının 4 ncü maddesinde zikredilen karşılıklı kredi, tesis edilen yeni mübadele hacmine uygun olarak, bu Protokolün yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 180 günlük bir müddet için 500 000 den 3 000 000 A. B. D. dolârına çıkarılacaktır. Bu 180 günlük müddetin sonunda, bahis konusu karşılıklı kredi 1 500 000 A. B. D. dolârı olarak tesbit edilecektir. Yukarda mezkûr 180 günün hitamında kliring hesabı 1 500 000 A. B. D. dolârının fevkında bir bakiye arz ettiği takdirde, bu bakiye serbest dövizle veya yukarda 1 nci maddenin (a) fıkrasında tasrih edilen usuller dairesinde, Avrupa Tediye Birliğine dâhil memleketlerden birinin parasıyla tesviye edilecektir.

5. Yürürlük süresinin sonuna kadar 19 Haziran 1951 de imzalanan Türk - İspanyol Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarının ayrılmaz parçasını teşkil edecek olan bu Protokol yukarda mezkûr 200 000 ton buğdaya ait satış mukavelesinin imzası tarihinde yürürlüğe girecektir.

İşbu Protokol, Ticaret Anlaşmasının 8 nci maddesinde kabul edilen fesih ve temdit imkânlarını aynen haiz olarak 30 Haziran 1954 tarihine kadar yürürlükte kalacaktır.

Ankara, 8 Nisan 1953

Türk Hükümeti adına  
*Haydar Görk*

İspanyol Hükümeti adına  
*Martinez de Mata*

E - Listesi

*Türkiye'ye ihracedilecek İspanyol malları*

Gümrük tarife numarası	İstatistik No.	Malların cinsi	Senelik Kontenjan (A. B. D. Dolârı)
54	120	Sedef düğme	
387	1333,	Pamuklu pasmantöri	
607	2190	Gramofon plâğı (Türkiye Millî Eğitim Vekâletinin müsaadesiyle)	150 000
619	2223	Radyo	
71	176	Süperfosfat	400 000
105	373,374	Yünlü mensucat	50 000
115	410	Yalnız silindir için keçe	
	419,411,412	Yalnız sanayide müstamel keçe mamulâtı	50 000
125	430	Erkek için fötr için	
132	445	Yalnız 100 denyeden ince ve 400 denyeden daha yukarı suni ipek ipliği	500 000
211	651,653	Kakao	50 000
231	711	Terebantın yağı	50 000
277	867	Kolofan	
305	1014	Mantar (munhasıran ham)	
	1015	Temizlenmiş mantar (her şekilde)	
	1016	Tapa ve sair mantardan mamul eşya	350 000
	1017	Yüzmeye mahsus mantarlar	
340	1106-1108	Sigara kâğıdı	175 000
379	1273,1275,1276, 1277,1296,1298, 1300,1319,1321, 1322,1323,1271, 1274,1284,1285, 1286,1287,1288, 1291,1292,1294, 1295,1299,1309, 1310,1313,1314, 1315,1316,1317, 1318,1320, 1257	Yalnız karşıda istatistik numaraları kayıtlı pamuklu mensucat	5 000 000
445	1456,1457	Munhasıran hazır trençkot imalinde kullanılan empermeabl kumaş	
		Otomobil, kamyon, otobüs ve emsali arabalar ve bisiklet için iç ve dış lâstikler	1 000 000

Gümrük tarife numarası	İstatistik No.	Malların cinsi	Senelik Kontenjan (A. B. D. Dolâri)
448	1465,1466,1467, 1469,1470,1471, 1472	Kauçuktan mamul eşya	150 000
452	1479,1480	Yere sermeye mahsus linoleum	
469	1531	Yalnız çimento	500 000
483	1587,1588	Çini ve porselenden döşemelik tuğla	500 000
485	1591,1592,1593, 1594	Banyo, kurna, lâvabo, ördek ve apteshane takımları	500 000
487	1597,1603	Çini ve porselenden sofr takımları (Kahve fincanı hariç)	100 000
488	1612-1615	Çiniden, porselenden elektrik alâtı	200 000
—	—	Bakalitten mamul elektrik alâtı	
496	1632,1633,1634	Döşeme ve dam için cam tuğla, kiremit ve levha	
497	1635-1638	Pencere camları	300 000
498	1640-1643	Otomobil ve aynalara mahsus emniyet camları	
524	1766,1768 1767,1769,1771 1772,1774	Demir tel Çelik tel Çinko galvanizli demir ve çelik tel	100 000
	1773,1775,1777	Çinkodan gayri diğer madenlerle galvanize edilmiş demir ve çelik tel	
529	1793,1794,1795, 1796,1797 1799,1801	Çelikten borular Elektrik tellerine mahsus borular	100 000
536	1835	Demir kasa	25 000
537	1836	Deminden mamûl eşya ve teferuatı	50 000
538	1842,1843,1844; 1849,1850,1854, 1855,1855/A 1856,1857	El alâtı	350 000
539	1861,1865,1866, 1868,1869,	Karşıda istatistik numaraları kayıtlı bıçakçılık eşyası	
541	1871,1872,1873 1872	Yalnız kasa kilitleri ile fişli, şifreli ve «Yale» sistemli kilitler Çilingir mamulâtı, ezcümle kilit, anahtar, kapı, pencere, mobilya ve sandıkçılık takımları ve yayları	100 000

Gümrük tarife numarası	İstatistik No.	Malların cinsi	Senelik Kontenjan (A. B. D. Dolârı)
552	1904,1906,1907, 1908,1909 A, 1911	Elektrikli ev eşyası (Türk ithal rejimine göre)	100 000
570	2031,2032,2033, 2034,2036,2037	Kurşun ve halitası	1 000 000
598	2148	Elektrik muadditleri	125 000
598	2149	Su muadditleri	125 000
601-602		Musiki aletleri (Türk ithal rejimine göre)	10 000
620	2225,2226,2227	Tababette müstamel elektrikli alât ve cihazlar ve diğerleri	
624	2232	Termometre ve saire	
625	2234	Fenni alet ve saire	
626	2235,2236,2237	Baytarlığa, cerrahlığa ve tıbbi mütaallik cihazlar ve aletler	300 000
627	2238	Cerrahide ve dişçilikte müstamel masa ve emsali diğer ameliyat le-vazımı	
628	2239	Ortopedi cihazları	
632	2246-2250	Hassas ve otomatik teraziler, hu-susi basküller	50 000
633	2251	Halı ve saire süpürmeye, temizle-meye ve cilâlamaya mahsus alât	10 000
635-647		Esliha ve mühimmat ve mevadi infilâkiye	1 000 000
651	2296-2307	Su, hava, petrol, benzin ve petrol müştakkatı ve sair kuvvetler ile (elektrik müstesnadır) mütehar-rik motörler (kurulmuş veya ku-rulmamış)	500 000
652	—	Elektrik motörleri, dinamo, trans-formatör, komütatör, rezistans, bobin, manyeto, buji, konverti-sör, distribütör, aspiratör ve nümasilleri (10 kilogramdan ha-fif gelen vantilâtör ve aspiratör-ler bunlardan müstesnadır)	500 000
657	2339,2340,2341, 2342	Tarama, atma veya didikleme, ci-lâlama makineleri ve saire (Türk ithal rejimine göre)	800 000

Gümrük tarife numarası	İstatistik No.	Malların cinsi	Senelik Kontenjan (A. B. D. Dolârı)
658	2349,2352,2353, 2354,2357,2358, 2360,2361,2362, 2365,2366,2343, 2344,2345,2346, 2347,2348,2350, 2355,2356,2363, 2364	Muhtelif makineler	500 000
660	2371-2374	Dikiş makineleri ve yedek parçaları	400 000
661	2375	Tipografya, litografya, mücellit hurufat dizme ve dökme makineleri ve matbaacılığa mahsus sair makineler	100 000
662	2376,2379	Yazı ve hesap makineleri	100 000
664	—	Ziraat makine ve aletleri ve bunların aksamı (Türk ithal rejimine göre)	100 000
665	2426	El ile çalışanlar hariç her nevi maynat için tulumbarlar	100 000
666/2	—	Makinelerin veya cihazların mihaniki aksamı (Türk ithal rejimine göre)	25 000
679	2476	Bisiklet	400 000
702	2542,2543,2544, 2545,2546,2547, 2549,2551,2553, 2554,2555,	Litopon dâhil boyalar	150 000
710-852	—	Türkiye'ye ithaline, genel ithalât rejimi ile müsaade edilen tıbbi ve kimyevi maddeler (Asid tartrik dâhil)	1 000 000
718	2762	Kalsiyum ve emlâhı	50 000
—	—	Kamyon	p. m.
—	—	İnşaat makineleri ve bunların yedek aksamı ve elektrik motörleri (Türk ithal rejimine göre)	300 000
—	—	Demir ve bakır hırdavatçılık eşyası (Türk ithal rejimine göre)	100 000
—	—	Kalorifer için radyatör ve kazan	200 000
—	—	Türkiye'ye ithaline genel ithalât rejimi çerçevesinde müsaade edilen diğer muhtelif maddeler	500 000